

Aan Vaste Tweede Kamer Commissie
Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag, 2 september 2011
Betreft: AO Armoede en schuldenbeleid
Referentie: LCR TK 11-0063/ER/GvdM

Geachte dames en heren,

Op 7 september heeft u een Algemeen Overleg over armoede en schuldenbeleid. In dit kader wil de Landelijke Cliëntenraad uw aandacht vragen voor:

- 1 Werkende armen
- 2 Schuldpreventie

Ad 1 Werkende armen

Armoede onder werkenden is, volgens staatssecretaris De Krom, een tijdelijk probleem. Armoede is, zo constateert het SCP, voor een kleine meerderheid iets tijdelijks, 40% van de betreffende huishoudens is drie jaar later opnieuw arm of nog steeds arm. De LCR deelt de visie van de staatssecretaris niet dat armoede een tijdelijk probleem is. In zijn reactie op de berichtgeving van CBS verwijst de staatssecretaris naar het 'Armoedesignalement 2010'. Het SCP hanteert in dit rapport een andere definitie van werkende arme dan het CBS. Het SCP gebruikt de volgende definitie: iemand wordt een werkende arme genoemd als zijn hoofdkomen uit arbeid bestaat en zijn huishoudinkomen onder een zekere inkomensgrens (zoals de lage inkomensgrens) ligt. Op basis van deze definitie zou volgens de staatssecretaris zo'n 3% van de huishoudens van werknemers in loondienst een inkomen onder de lage-inkomensgrens hebben. Daarbij wordt vervolgens aangegeven dat dit percentage al zo'n 10 jaar stabiel is. Op grond daarvan concludeert de staatssecretaris dat het probleem van de werkende armen de afgelopen 10 jaar niet substantieel is veranderd. Hij verwijst vervolgens naar het SCP rapport 'Uit de armoede werken', om te constateren dat uitstroom uit de armoede meestal plaats vindt via betaald werk. Dit kabinet heeft dan ook de overtuiging dat werk de beste weg uit de armoede is.

De LCR heeft het 'Armoedesignalement 2010' en het rapport, 'Uit de armoede werken', ook bestudeerd en brengt het volgende citaat uit het armoedesignalement (onderaan pagina 11 bovenaan pagina 12) onder uw aandacht:

"Meer werkende armen

De kans dat werkenden arm zijn bleef het afgelopen decennium vrij stabiel. Bij Werknemers in loondienst is die kans laag (ongeveer 3%), bij zelfstandigen hoog

(ongeveer 12%). Het aantal werkenden nam het afgelopen decennium echter sterk toe, en daardoor kwamen er ook meer werkende armen: in 2001 verbleven 434.000 mensen in een huishouden met arbeid als voornaamste inkomensbron, in 2009 was dit opgelopen tot 576.000. Omdat het aantal bijstandsontvangers en arbeidsongeschikten de laatste jaren afnam, bestaat de totale arme groep in toenemende mate uit werkenden. In 2001 verbleef de helft van alle arme personen in een huishouden met inkomsten uit arbeid, in 2009 was dat opgelopen tot 59%. Voor een groot deel betrof dit zelfstandigen: 271.000 van de 971.000 armen (28%) verkeerden in 2009 in een huishouden met die inkomensbron." Einde citaat.

In het rapport 'Uit de armoede werken' wordt op pagina 7 geconcludeerd (citaat): "De belangrijkste conclusie die uit het onderzoek valt te trekken, is dat het hebben of vinden van een betaalde baan niet automatisch leidt tot uitstroom uit armoede. Echter, degenen die daadwerkelijk uit de armoede zijn geraakt, hebben dit in veruit de meeste gevallen wel – direct of indirect – aan werk te danken. Het vinden van (meer uren) betaald werk is dus inderdaad een goede manier om boven de armoedegrens uit te komen." Einde citaat.

Op grond van deze citaten kan de LCR de conclusie van de staatssecretaris, dat de positie van de werkende armen niet substantieel veranderd is, niet delen. Verder is de LCR van mening dat betaald werk alleen niet voldoende is om uit de armoede te komen. Nadrukkelijk moet worden bevorderd dat mensen aan 'de onderkant van de arbeidsmarkt' worden geschoold, indien zij daartoe de capaciteiten hebben. Hierdoor kunnen zij in hoger gekwalificeerd werk aan de slag komen. De wijze waarop het principe 'de kortste weg naar werk' wordt toegepast, is fnuikend voor laagopgeleiden en ongeschoolden. Uit onderzoek blijkt dat de kans om duurzaam uit de armoede te raken groeit naarmate iemand die vanuit een armoedesituatie aan het werk is gegaan langer aan het werk blijft. Voor laaggeschoolden die aan de onderkant van de arbeidsmarkt 'blijven hangen' is het risico van pendelarmoede erg groot. Een lage opleiding is een risicofactor op de combinatie werk en armoede.

Een tweede risicogroep wordt gevormd door eenoudergezinnen. Uit Europees onderzoek blijkt dit de meest problematische groep te zijn met betrekking tot het verschijnsel werken en armoede. In dit kader willen wij het belang van betaalbare en toegankelijke kinderopvang onderstrepen. Alleen daarmee kunnen eenoudergezinnen door arbeid werkelijk en blijvend aan armoede ontkomen.

Als de LCR naar de toekomst kijkt dan voorzien wij een toename van werkende armen als gevolg van de Wet Werken naar Vermogen. In dit kader zullen mensen die met behulp van loondispensatie aan het werk gaan langdurig een inkomen onder het minimumloon ontvangen.

De LCR is van mening dat er extra maatregelen nodig zijn om mensen uit de armoede te helpen. Wij denken hierbij aan:

- 1 Laagopgeleiden in staat stellen zich te scholen zodat zij niet onnodig aan de 'onderkant van de arbeidsmarkt' blijven hangen;
- 2 De kortste weg naar **duurzame** arbeid wordt gehanteerd in plaats van de kortste weg naar werk;
- 3 Betaalbare kinderopvang voor alleenstaande ouders met een laag inkomen.

Ad 2 Schuldpreventie

De LCR is verheugd dat schuldpreventie bij veel gemeenten een volwaardig onderdeel van de dienstverlening is geworden. Maar een helder antwoord op de vraag wat schuldpreventie eigenlijk oplevert hebben we voorsnog niet.

De LCR wil hierbij ook het belang van evaluatie van schuldpreventie onderstrepen. Nieuwe producten ontwikkelen en ervaringen met elkaar delen moet worden aangevuld met kennis over de effecten van deze instrumenten.

Met vriendelijke groet,

G. van der Meer
Voorzitter

Samenstelling Landelijke Cliëntenraad

- **Landelijke cliëntenorganisaties:** Vakcentrale voor Middengroepen en Hoger personeel / Christelijk Nationaal Vakverbond (MHP/CNV), Chronisch zieken en Gehandicaptenraad Nederland (CG-Raad), Centrale Samenwerkende Ouderenorganisaties (CSO), Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV, publieke sector), Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV, private sector), Landelijke Vereniging van Arbeidsongeschikten (LVA), Samenwerkingsverbanden Landelijk Overleg Minderheden (LOM), vertegenwoordiging cliënten GGZ, Platform VG.
- **vertegenwoordigers van cliëntenraden:** cliëntenraden SVB en UWV
- **vertegenwoordigers van de gemeentelijke cliëntenparticipatie:** Landelijk overleg cliëntenraden Sociale Zekerheid (LocSZ), Landelijk overleg cliëntenraden Sociale Zekerheid (LocSZ)/cliëntenraden G4, Landelijke Vereniging Thuislozen (LVT).